

Inspreken Commissie VTH 13 Februari
Spreker: Jildert Huitema

Geachte voorzitter en leden van PS,

Vandaag heb ik mijzelf als ondernemer een ochtend vrij gegund om in te spreken op het dossier Tata Steel. Als inwoner van Castricum, op 9 km van de Hoogovens, zag ik het complex roken en wilde ik meer weten over de uitstoot en de ins en outs van het groen staalplan.

Ongeveer vijf jaar was ik wat slechter geïnformeerd werd ik gevraagd om op een congres georganiseerd door TataSteel te spreken. Als part of the package kreeg ik de hard hat tour op het terrein en zag de indrukwekkende grote ketels en enorme plakken vloeibaar staal. Toen dacht ik, tja ik heb een auto en fiets, ik gebruik blikjes en aluminiumfolie, dus wie ben ik om hier een oordeel over te hebben.

Ik vind het ontzettend interessant om me in zo'n complexe zaak vast te bijten en te kijken of ik FEITEN boven tafel kan krijgen. Want ik kwam vooral veel niet-onderbouwde claims tegen of rapporten die door Tata en/of de FNV zijn besteld.

Één van de meest genoemde argumenten door Tata Steel, de ondernemersvereniging IJmond, FNV en IJzersterk is het belang van de werkgelegenheid van Tata en het schetsen van een doomsценario zoals de mijnsluiting in Limburg.

Ik ben arbeidsmarkt deskundige en ik geloofde deze claim niet en zag ook geen onderbouwing. Ik heb toen voorgesteld om het meest gerenommeerde arbeidsmarkt onderzoeksbureau van Nederland te vragen of zij dit konden onderzoeken. Bijna alle grote bedrijven van Nederland, waaronder Tata Steel, kopen bij deze partij hun arbeidsmarkt analyses en doelgroep rapportages. Als u goed heeft opgelet, is er inhoudelijk geen enkele partij geweest die de analyse onderuit kon halen. De voorzitter van de ondernemersvereniging vond het een slecht rapport, maar gaf toe het niet te hebben gelezen. Ook de Centrale OndernemingsRaad stelt dat de indirecte werkgelegenheid niet is meegenomen, als ze het rapport wel hadden gelezen, kan men lezen dat dit juist wel het geval is. Sterker nog, als de provincie of Tata dit rapport had besteld, was de inhoud exact hetzelfde geweest.

Wat staat er maar weer in? De impact van Tata Steel op de totale werkgelegenheid in de nabije omgeving klein is: Zelfs wanneer uitgegaan wordt van de meest optimistische cijfers van de staalindustrie zelf, hebben meer dan 9 op de 10 banen in een straal van 25km rondom Gemeente Velsen geen enkele directe of indirecte relatie met Tata Steel. In heel Noord-Holland werkt 0,6% van de beroepsbevolking voor Tata Steel en is maximaal 3,5% van de beroepsbevolking direct of indirect verbonden aan Tata Steel. Toe- of afnemende vraag bij Tata Steel heeft geen significant effect op de werkloosheid in de regio.

Ook heeft Intelligence Group voor dit onderzoek gekeken naar data over openstaande vacatures in de provincie Noord-Holland, die overeenkomen met functies binnen Tata Steel.

Deze data laten een enorme schaarste op de arbeidsmarkt zien, wat doorstromen naar ander, passend werk goed mogelijk maakt. Voor alle technische functies zijn de arbeidsmarktkansen zeer goed. Zelfs voor werknemers van 60 jaar en ouder zijn voor vrijwel alle functies minimaal 3 andere, gelijkwaardige banen beschikbaar.

Gelukkig waren Greenpeace en Urgenda wel bereid het onderzoek te financieren, zodat u nu met feiten de juiste afweging kunt maken.

<https://www.greenpeace.org/nl/greenpeace/56187/voor-elke-tata-steel-medewerker-ruim-voldoende-banen-in-de-regio-beschikbaar/>

De afgelopen weken kwam Tata Steel weer veelvuldig negatief in het nieuws.

Ten eerste maakte Eenvandaag een spraakmakend item over de Kooksfabriek 2. De kooksfabriek 2 die al sinds de start in 1972 zo lek is als een mandje, waarvan iedereen binnen Tata Steel weet dat dit zo is, waarvan de Omgevingsdienst weet dat dit zo is, en niet ingrijpt. De enige die echt van niks leek te weten was gedeputeerde Jeroen Olthof...

Ten tweede bleek de meetapparatuur bij de veelbesproken kooksfabrieken van Tata Steel is niet in orde. Daardoor zijn gegevens over stofuitstoot niet betrouwbaar. De Omgevingsdienst (OD), toezichthouder van het bedrijf, doet daarom aangifte tegen Tata Steel.

Ten derde is Tata Steel voor het eerst strafrechtelijk veroordeeld. De rechtbank rekent het de staalproducent aan dat zij tekort is geschoten in haar verantwoordelijkheid naar haar omgeving toe in het secuur naleven van vergunningen en regelgeving.

Al jarenlang belooft Tata Steel beterschap. Hoeveel debatten wil u nog voeren? Hoeveel klokkenluiders wilt u nog aanhoren, hoeveel RIVM rapporten wilt u nog lezen?

In mijn ogen is de directie van Tata Steel het best te vergelijken met een drugsverslaafde. Altijd beloven dat ze zullen afkicken, maar als puntje bij paaltje komt gaan ze door met hun verslaving. In dit geval de winstgevendende handel in de productie van cokes en cokesgassen.

Mijn verzoek aan PS is om z.s.m. een motie op te stellen die de vergunning van de Kooksfabriek 2 intrekt. Vivianne Heinen heeft klip en klaar aangegeven dat Jeroen Olthof hiervoor het bevoegd gezag is, dus duiken kan niet meer.

De druk en lobby vanuit Tata Steel is enorm, want zij koppelen het heden altijd aan de toekomst, het paradepaardje Groen Staal. Kom op, leden van Provinciale Staten, laat je tanden zien. Geloof de feiten over de uitstoot van kankerverwekkende stoffen en lood door het RIVM. Geloof het rapport over de arbeidsmarkt. Neem de gezondheidsklachten van huisartsen serieus. Laat je niet verleiden door een filtertje hier of een scherm daar of een zeer onzeker groen staalplan.

Als u dan toch wil nadenken over een groen staalplan, dan adviseer ik u om dit niet met de huidige eigenaar van de staalfabriek uit te werken, maar hiervoor een nieuw bedrijf op te zetten. Tata Steel zal koste wat kost alles doen om zo lang mogelijk door te produceren en omwonenden en de overheid de schuld geven van te weinig subsidies en te lange procedures.

Volgens Johan Vollenbroek van MOB is Tata veel te laat begonnen met verduurzamingsplannen en kan Tata geen groene waterstof gebruiken: "Als Tata Steel groen gaat produceren is daar alle groene stroom in heel Nederland voor nodig, zelfs inclusief die van alle zonnepanelen op privé daken."

Maar is groen staal in Nederland überhaupt haalbaar? NRC schrijft in december 2022 over een opmerkelijke staalfabriek in Noord-Zweden. *Er zijn eigenlijk al jaren te veel staalfabrieken in Europa, en doorgaans sluiten ze juist hun deuren. Maar de reden voor de nieuwe plannen is simpel: het overschot aan groene stroom in Noord-Zweden. Voor het maken van groene waterstof zijn gigantische hoeveelheden elektriciteit nodig. Nergens in Europa is dat zo stabiel en goedkoop beschikbaar als hier, dankzij de vele waterkrachtcentrales. En dat hebben bedrijven ook door.*

De Europese industrie – die op dit moment gebukt gaat onder de hoge prijzen voor fossiele energie – volgt de ontwikkelingen in Zweeds Lapland op de voet. De hele staalindustrie van het continent, van Tata Steel in IJmuiden tot ThyssenKrupp in Duitsland, heeft de hoop gevestigd op groene waterstof om te verduurzamen. Tata Steel heeft er forse staatssteun voor aangevraagd bij de Nederlandse regering. Maar de groene Zweedse stroom confronteert de gevestigde namen met een lastige vraag: valt er straks wel op te concurreren tegen de bedrijven hier?

Mijn oproep aan u allen is de volgende. Knip uw beslissingen over vergunning, toezicht en handhaving los van de mogelijke toekomstplannen m.b.t. groen staal en grijp nu in bij de Kooksfabriek 2. 2 miljoen omwonenden in de regio en onze schitterende duinen en bossen zullen u dankbaar zijn.